

MARKO BARČAN,
AVANTURIST IZ PAKRACA

Snove treba živjeti jer je život samo jedan

Marko Barčan, 29-godišnji Pakračanin nedavno se vratio iz Brazila koji je bio posljednja postaja putovanja dugog 154 dana, u sklopu kojeg je boravio u SAD-u te proputovao sedam južnoameričkih država. Bio je to povod da s njim porazgovaramo o njegovim iskustvima, stvarima, ljudima i običajima koji su ga fascinirali, te kako je ova nesvakidašnja avantura utjecala na njega.

Razgovarao: **Mario BARAĆ** • pakrackilist@gmail.com

P Iza vas je 154 dana putovanja sjevernom i južnom Amerikom. Koje ste sve države prošli i koliko ste ukupno kilometara prevalili na tom putu?

U SAD-u sam boravio 24 dana u New Yorku i to je bilo drugi put da sam posjetio ovaj fenomenalan grad koji nikada ne spava. Potom sam 18 dana bio na Kubi koja je u biti bila i glavni motiv odlaska na ovo putovanje. Najprije sam planirao da će ova avantura trajati 100 dana, ali je bilo šteta da, kada sam već bio na Kubi, ne posjetim i ostale južnoameričke zemlje pa sam nakon Kube bio 21 dan u Venezueli, zatim 22 dana u Kolumbiji nakon koje sam otputovao u Ekvador gdje sam boravio 22 dana i gdje sam prvi put kročio nogom na južnu zemljinu polutku, što je također bio jedan od ciljeva. Boliviju sam samo proputovao, u Peruu sam bio najduže, 25 dana, a zadnje odredište i moj posljednji cilj bio je Brazil gdje sam bio 20 dana. Ukupno sam, prema mojoj računici, prevalio više od 37.000 kilometara, od čega 23.200 kilometara avionom, a nešto manje od 14.000 kilometara zemljanim transportom, dakle autobusom, automobilom ili motorom.

P Kako je bilo nakon takvog putovanja vratiti se u Pakrac i Lipik?

Osjećao sam veliko uzbuđenje što se nakon više od 5 mjeseci vraćam kući, obitelji, prijateljima koji su mi tijekom cijelog mog puta davali veliku podršku na kojoj sam zahvalan. U biti, nisam osjetio nikakve drastične promjene i čini mi se da sam zatekao isto stanje kakvo je bilo kada sam

odlazio na ovaj put. Od povratka je prošlo 5 dana tako da se još sliježu dojmovi.

P Kakav je vaš plan nakon ovog putovanja?

Htio bih sve doživljeno opisati. Ideje već postoje i to ne bi bio klasičan putopis nego više putopisni roman. Jučer kada sam ponovno prelistavao i čitao svoje stare tekstove nastale na početku puta, osobno sam primijetio napredak u pisanju kako je putovanje odmicalo i sada bi najgore bilo prestati s pisanjem. Zato ću nastaviti održavati i blog koji je aktualan i koji ima oko 1.400 ljudi koji ga prate. Na putu sam napravio veliki broj fotografija i sada je plan da ih složim u albume i objavim kao foto putopise.

S čime ste se vratili bogatiji u Hrvatsku?

To je jedno ogromno životno iskustvo i mislim da me sada puno manje stvari u životu može iznenaditi. Prvenstveno sam se vratio bogatiji za znanje koje sam stekao tijekom puta jer sam cijelo vrijeme paralelno radio i brojna istraživanja ljudi, naroda koje sam upoznao, njihovih kultura, običaja, povijesti. Shvatio sam na koji način ljudi u tom dijelu svijeta razmišljaju o životu i kako ga žive.

P Koja je osnovna razlika?

Tamo se ljudi više bore za život i u tim gradovima i među tim ljudima se osjeti preživljavačka energija. Ulice su pune ljudi koji prodaju svašta. Rekao bih da je to područje sive ekonomije jer, primjerice, ljudi kupe peciva i hrenovke, pripremi kod kuće hot dog i ide ga prodavati na ulici. Tamo tko želi raditi može raditi i nitko mu ne brani da na taj način preživi.

Južnoamerikanci su siromašniji ali zadovoljniji

U usporedbi s nama ovdje, razina onog čime raspolažu je skromna i imaju manje nego mi, ali sam stekao dojam da su ti ljudi sretniji i zadovoljniji nego mi. Posebno se to primijeti kod Kubanaca koji su sretni, vedri, nasmijani, gostoljubivi, a praktički nemaju ništa.

Tijekom puta sam doživio i brojne izazovne situacije koje sam uspio pobijediti sam sa sobom, unutar sebe i mislim da sam postao jači kao čovjek. Govorim u stvari o odlučnosti i sigurno sam sada spremniji boriti se za neki cilj nego prije.

P Jeste li savladali španjolski jezik?

Španjolski nisam znao i mogu reći da sam ga savladao do razine da se mogu sporazumijevati bez većih problema. Kada pričam s nekim, mogu razumjeti što mi se govori i što se od mene traži, a također i sam znam kako i kojim riječima tražiti ono što mi treba ili me zanima. Kada sam došao na Kubu bilo je to prilično traumatično, uz sebe sam imao samo rječnik za putnike, ali sam mislio da mi neće biti previše potreban jer sam vjerovao da ljudi tamo govore engleski. Ipak, nužda i potreba čovjeka najbolje nauči. U Brazilu sam se sreo s portugalskim jezikom i to je opet bio dodatni problem, ali nisam se baš previše trudio jer sam već bio iscrpljen. Tada sam imao već dovoljno iskustva da se mogu snaći i bez poznavanja jezika.

P Od kuda ideja za se zaputite na takvo putovanje?

Na neki način izgovor mi je bio otići

pomoći sestri Vlatki pri preseljenju u New York. O Kubi sam dugo maštao, oduvijek sam je htio vidjeti i posjetiti. Moram reći da, kada čovjek nešto želi, navikao si je stvarati ograničenja pa sam i sam ovo putovanje dugo odgadao. Najprije sam želio završiti fakultet, a nakon što sam u Zagrebu završio fakultet elektrotehnike i računarstva, smjer telekomunikacije i informatike, stvarao sam si nova ograničenja. Tada sam shvatio da ako čovjek nešto želi, mora ta ograničenja pregristi, pokrenuti se i, ako odluči, napraviti prvi korak pa šta bude - bude. Sretan sam što sam donio takvu odluku jer sam sebi dokazao da čovjek može ostvariti ono o čemu sanja makar nema iskustva, nikada nije putovao na takav način, ne zna što ga čeka, ne zna jezik.

☒ *Koji je narod najbližnji Hrvatima?*

Brazilci najbližnji Hrvatima

Brazilci su nam jako slični, imaju dosta europskih manira i ne vole da ih se uspoređuje s Amerikancima. Sličan nam je životni standard, ali i način života. U Sao Paulu su ljudi užurbani, to je poslovno središte i tamo vlada taj tempo i ta energija, dok stotinjak kilometara dalje, u Rio de Janeiru, je situacija puno opuštenija i ležernija što me asocira na odnos Zagreba i Splita.

Koja su najgora iskustva koja ste doživjeli?

Najgore mi je bilo kada su mi u Kolumbiji ukrali mobitel. Tada sam se osjećao kao da je izgubljen dio mene jer su u tom mobitelu bile brojne bilješke i fotografije i to me je paraliziralo jer nisam znao kako ću i što dalje. To se dogodilo u gradu Medellinu i ljudima sam govorio koliko mi je važan taj mobitel i valjda je to urodilo plodom jer mi je drugi dan jedan čovjek vratio mobitel uz napomenu. Ne pitaj puno! Za vlastitu sigurnost sam se najviše bojao u Venezueli, odnosno u Caracasu i nakon što sam izašao iz te zemlje, ničega se više nisam bojao. U Caracasu se može dogoditi svašta na ulici, a da nitko ne reagira, imao sam osjećaj da sam jedini turist u tom grad, a kada bih izvadio foto aparat, doslovno sam osjećao poglede na sebi. U tom gradu svake godine na ulici pogine 3.500 ljudi, a u cijeloj državi 19.000. Na internetu sam pročitao neke napomene za sigurnost i toga sam se pridržavao. Tamo postoje kvartovi, takozvane favele i bario četvrti u kojima vlada kriminal i u koje policija ne ulazi. Bio sam na rubu da uđem u njih i da sam se zadržao još koji dan, sigurno bi doživio i to iskustvo.

☒ *A koja su najljepša iskustva?*

Uz predivnu Kubu, njihovu glazbu, salsu, dekadenciju, starinski štih, susretljivost, gdje se čovjek stvarno može opustiti, najljepša su mi iskustva posjete mjestima koja te doslovno ostave bez daha. Te prirodne ljepote svi mi smo vidjeli na slikama, ali kada ih

čovjek doživi uživo, doslovno ostane bez daha. Tako sam se osjećao kada sam se u Ekvadoru popeo na vrh vulkana Cotopaxi na 5.897 metara. Ogromnu sreću sam osjetio kada sam bio na Machu Picchu, čovjek mora biti fasciniran kada vidi što su ljudi radili, a da nisu znali za kotač ili željezo, a sagradili su takav grad i pomicali blokove teže od 50 tona. To je svakako najveća atrakcija cijele južne Amerike i ta priroda stvarno fascinira. Prije toga sam ostvario dva od ukupno 4 zacrtana cilja. Bio sam na Kubi, stao sam nogom na južnu zemljinu polutku i napokon sam uživo vidio Machu Picchu i ostalo je samo stići do Brazila.

☒ *Koliko vas je koštala ova avantura i kako ste je financirali?*

Avantura je koštala 50.000 kuna

Ponavljam, uvijek sam bio optimističan u životu i na put koji je trebao trajati 100 dana sam se zaputio s 2.000 dolara. Taj plan je ipak probijen i po pitanju novca, i po pitanju trajanja. U gruboj kalkulaciji sve skupa je koštalo oko 50.000 kuna od čega je skoro trećina bila trošak letova.

Izračunao sam da sam u New Yorku i u južnoj Americi potrošio oko 5.600 dolara, odnosno više od 32.000 kuna što preračunato znači da sam po danu trošio oko 210 kuna. Imao sam nešto vlastitih sredstava, dio sredstava sam prikupio zahvaljujući donatorima koji su pratili moj blog i odlučili mi financijski pomoći, a u jednom dijelu sam se i zadužio kod prijatelja koji su vjerovali u mene i moju priču.

☒ *Vjerojatno bi većina vaših sugrađana za te novce kupila, primjerice, polovan automobil. Zašto vi to niste učinili?*

Da sam kupio automobil, nakon toga bi želio kupiti nešto drugo, možda mobitel. Nakon mobitela bih vjerojatno htio bolji foto aparat, nakon njega kvalitetniji laptop, pa auto, stan... Tako se čovjek stalno vrti u krug, a ne miče se s mjesta i nikada mu nije dovoljno. Odlučio sam da ne želim tako živjeti i bio sam čak spreman za taj svoj cilj prodati i kompjutor, bicikl i takve stvari, ali nisam imao vremena. I tada sam znao da ću se s puta vratiti švorc, ali sam znao da se neću vratiti švorc u glavi i u duhu. Tako je i bilo i ni sekunde mi nije žao.

☒ *Kako ste se snalazili za garderobu?*

Većinu garderobe sam ponio od kuće, u velikom ruksaku koji je na početku težio 13, a na povratku 18 kilograma. Znao sam da me čekaju različite klime i temperaturne razlike pa sam ponio i takvu odjeću, a na putu sam tek ponegdje kupio neku suvenir majicu ili džemper. Odjeću samo prao u javnim praonicama kojih ima u svim gradovima gdje se pranje plaća jedan dolar po kilogramu.

☒ *Koliko je bila zahtjevna organizacija takvog putovanja?*

Marka je posebno fascinirao Machu Picchu

Organizacija je važna i bitna, ali u mom slučaju nije bila presudna. Načelno sam znao gdje želim ići i osnovna organizacija je bila bazirana na države, a ne na gradove koje ću posjetiti. Često sam tijekom puta mijenjao plan, ovisno o situaciji na terenu ili preporuci što posjetiti, gdje odsjesti. Čovjek se mora moći prilagoditi. Primjerice, planirao sam Ekvador proći što brže na putu prema Peruu, a na kraju sam tamo posjetio neka prekrasna mjesta i proveo 22 prekrasna dana.

☒ *Jeste li tijekom puta bili gladni?*

Smršavio 14 kilograma

Bio sam i gladan i žedan i bez novaca i prisiljen snalaziti se kako preživjeti. Sretan sam što sam to doživio jer sam na taj način shvatio bez čega sve u životu mogu. Najduže sam bez hrane bio 48 sati, na putu iz Bolivije u Sao Paolo, a ukupno sam na ovom putu smršavio 14 kilograma.

Već u New Yorku sam jeo sve manje kako bih organizam pripremio na ono što me čeka jer se pokazalo da je kvaliteta ishrane znatno niža od naše.

☒ *Koja zemlja ima najbolju kuhinju?*

Možda bih izdvojio Kolumbiju i Peru iako se te kuhinje razlikuju. Jako puno se jede riža, u sjevernom dijelu južne Amerike se puno jede takozvana platana koja je zamjena za krumpir, a koja izgleda kao velika zelena banana.

☒ *Jeste li imali zdravstvenih problema?*

Nisam, osim prehlada koje su uobičajene. Prije puta sam morao odraditi cijepljenje protiv žute groznice.

☒ *Na putu ste upoznali puno ljudi. Hoćete li s nekima od njih ostati u kontaktu?*

Upoznao sam više od 100 ljudi i s nekima ću sigurno ostati u kontaktu, a za neke sam siguran da ćemo se ponovo i sresti. Vjerujem

da će me već sljedeće godine u Hrvatsku doći posjetiti Brazilac Jefferson koji me ugostio u Florianopolisu i taj čovjek mi je praktički dao sve. Upoznao sam i puno svjetskih putnika koji putuju na način kako sam i sam putovao i za neke sam siguran da će mi se javiti kada ih put nanese u Hrvatsku.

PL *Jeste li na putu upoznali i Hrvate?*

Jesam, čak sam u New Yorku upoznao Pakračanku Senku Marić koja me usmjerila prema hrvatskoj crkvi sv. Ćirila i Metoda i fenomenalan je osjećaj na Manhattnu biti s tristotinjak Hrvata i razgovarati na hrvatskom jeziku. U Venezueli sam upoznao Hrvaticu Sabinu, učiteljicu joge, koja u gradu Maracay živi već 16 godina i ona me ugostila na dva dana. U Brazilu sam se čuo s nekim Hrvatima, ali sam bio ograničen vremenom pa se nisam stigao sresti s njima. Na putu sam upoznao i dva hrvatska putopisca - Petra Rikića iz Koprivnice u Ekvadoru, a Mihovila Marinovića iz Makarske sam sreo u Kolumbiji. Njihova iskustva su mi također puno pomogla na putovanju.

PL *Jeste li u Brazilu ušli u Amazonu?*

Nisam i na neki način mi je žao zbog toga, ali za Amazonu se čovjek ipak mora pripremiti. Za Amazonu je potrebno i više vremena s kojim sam ja bio ograničen i mislim da bi se lošije osjećao da sam ušao u Amazonu na samo 5 dana i odmah izašao van. Amazona bi bila i dodatni trošak jer bih morao nabaviti tablete protiv malarije koje koštaju oko 100 eura.

PL *Posjetili ste zemlje u kojima turizam doslovno živi. Koliko su iz vaše sadašnje perspektive objektivni planovi Lipika i Pakraca da turizma kod nas bude jedna od glavnih djelatnosti?*

Mislim da temelji i potencijali za turizam u Lipiku i Pakracu svakako postoje, ali jednostavno mi ovdje ne živimo turizam. Gledajući i Hrvatsku u cjelini, mislim da je žalosno raditi na način da u 3 mjeseca zaradimo novaca kako bismo preživjeli cijelu godinu. Tamo se ljudi turizmom bave tijekom cijele godine i u ponudi imaju svega i svačega. Lipik i Pakrac imaju potencijala i rekao bih da sve to ide u dobrom smjeru i mislim da karte trebamo baciti na avanturistički turizam. Važno je razmišljati onako kako razmišljaju turisti i ponudom i sadržajima im ispuniti vrijeme, a posebno je važno raditi na brendiranju ponude koja bi ju učinila prepoznatljivom i prije nego što turist dođe ovdje. Brendirati nešto što se mora vidjeti. Vrlo važna je i svijest ljudi o načinu života. Sada kada gledam sve što sam prošao i kada uspoređujem južnoameričke narode i nas, vidim koliko je rat uništio života u nama i želio bi da i naši ljudi počnu živjeti život punim plućima. Imam osjećaj da se mi, za razliku od južnoamerikanaca ne radujemo životu i da samo gledamo kako ćemo preživjeti od danas do sutra. Kada bih mogao, prenio bih ovdje tu njihovu volju za

životom koja se osjeti u svim zemljama u kojima sam bio. Nekada su u Lipiku, u isto vrijeme svirale četiri žive glazbe. Sada nema ništa, a i da ima, pitanje tko bi ih došao poslušati? Slično je i u Pakracu gdje ima dosta događanja, ali ih uglavnom posjećuje jako mali broj ljudi. Povukli smo se u sebe, u svoja četiri zida i volio bih da se to promijeni.

PL *Tko je pratio vaš blog zna da su vaše ljubavne avanture na ovom putovanju posebna priča. Kako to komentirate?*

Da, to je bio sastavni dio puta od kojeg se ne bježi i koji je također bio jedno zanimljivo iskustvo. Otišao sam kao slobodan dečko, a recimo da sam se i vratio kao slobodan iako su ostali neki kontakti. Što će biti, vidjet ćemo, nisam opterećen time.

PL *Gdje su najljepše žene?*

Najljepše su Kolumbijke

U Kolumbiji, uvjerljivo i to nije samo moje mišljenje, nego i mišljenje većine putnika koje sam sreo i s kojima sam razgovarao na tu temu.

PL *Da morate birati, u kojoj biste zemlji najradije živjeli?*

Mislim da bi to bila Kolumbija koja mi se jako sviđala jer u toj zemlji ima svega za vidjeti, a ja sam upoznao samo mali dio. Kolumbija je po skupoći druga, iza Brazila, ali nije skuplja od Hrvatske. Svakako bih se volio vratiti u tu zemlju i obići prirodna bogatstva, posjetiti glavni grad Bogotu, regiju kave i još puno stvari. I Kolumbijci kao narod su mi najbolje "sjeli".

PL *Kada se spomene Kolumbija, jedna od asocijacija je droga. Jeste li se na svom putovanju susretali s drogama?*

Jesam, susretao sam se s raznim vrstama droga, ali čovjek sam zna što želi, a što ne želi konzumirati. Kolumbija je nažalost negativno percipirana po drogi, vjerojatno zbog burne prošlosti upravo po tom pitanju, posebno po kokainu. Međutim, Kolumbija je danas tek treća zemlja po kokainu u južnoj Americi, a prve dvije su Bolivija i Peru. Droge se može kupiti praktički svugdje, od marihuane koja je najrasprostranjenija, pa sve do kokaina. Meni je najzanimljivije iskustvo bilo žvakanje lišća koke koje se može legalno konzumirati u Peruu i Boliviji. Ono nema halucinogena svojstva, jer je kokain samo jedan od 14 alkaloida koje sadrži to lišće, ali konzumentu daje posebno ugodan, gotovo terapijski osjećaj. Smanjuje apetit, pomaže kod visinske bolesti jer su to ljudi koji žive na nadmorskim visinama iznad 3.000 metara. Nakon žvakanja

U pozadini Copacabana - najpoznatija svjetska plaža

lišća koke čovjek osjeti više energije, nije umoran i narodima koji žive u Andama sigurno taj ritual i pomaže jer oni žive vrlo teško i fizički rade jako puno.

PL *Upoznali ste i Roberta Escobara, brata nekadašnjeg kralja kokaina Pabla Escobara. Kako vas se dojmio?*

Upoznao sam ga u Medellinu gdje je postojao takozvani narko kartel koji je kontrolirao oko 80 posto tržišta droge i bio vjerojatno najjači narko kartel na svijetu. Vodio ga je Pablo Escobar koji je svojevremeno bio proglašen sedmim najbogatijim čovjekom na svijetu, a koji je ubijen 1993. godine. Njegov brat Roberto je također bio u tom poslu, a i danas se u njegovom ponašanju vide ti mafijaški maniri, od stila oblačenja, ophođenja s ljudima. Zanimljivo da je njegovo upoznavanje i obilazak njegove kuće također dio turističke ponude tog grada, ponuda je dosta skupa, oko 50 dolara, a dio prihoda ide za siromašne i za djecu oboljelu od HIV-a.

PL *Prošli ste puno plaža, a naše čitatelje vjerojatno najviše zanima kakva je Copacabana?*

Ta tri kilometra duga pješčana plaža u središtu Ria je mjesto koje nikada ne spava i na kojem možete vidjeti svašta. Uz plažu je šetnica s kafićima, staze za trčanje, biciklizam, skateboarding, puno je sprava za vježbanje, igrališta za odbojku i nogomet na pijesku. Po meni je nedostatak te plaže što se na njoj čovjek zbog velikih valova ne može kupati kako smo mi to navikli pa se na njoj možete tek probrčkati.

PL *Na kraju, što biste poručili našim čitateljima koji i danas imaju neostvarene snove?*

Poručio bih im da se ne boje ostvariti te snove, ako su u granicama razuma. Neka prestanu sanjati, neka se odluče i neka krenu u njihovu realizaciju iako, iz iskustva znam da su prvi koraci najteži. Možda nećete imati podršku sredine u kojoj živite, neke vaše ideje možda nisu u skladu s očekivanjima okoline, ali na to se ne treba obazirati jer imamo jedan život i treba proživjeti pod motom: "Živi život, uživaj".